

ALMINDELIGE BETINGELSER **for Totalentreprise**

Udfærdiget af Boligministeriet den 22. december 1993

“Almindelige betingelser for Totalentreprise” er udfærdiget efter indstilling af et udvalg, nedsat af Boligministeriet, med repræsentation for:

- BOLIGSELSKABERNES LANDSFORENING
- BYGGEFAGENES KOOPERATIVE LANDSSAMMENSLUTNING
- BYGGESOCIETETET
- DANSK INDUSTRI (TIDLIGERE INDUSTRIRÅDET) OG DET DANSKE HANDELSKAMMER
- ENTREPRENØRFORENINGEN
- HÅNDVÆRKSÅRÅDET
- PRAKTISERENDE ARKITEKTERS RÅD OG FORENINGEN AF RÅDGIVENDE INGENIØRER
- AMTSRÅDSFORENINGEN OG KOMMUNERNES LANDSFORENING, KØBENHAVNS KOMMUNE OG FREDERIKSBERG KOMMUNE
- BOLIGMINISTERIET
- SAMORDNINGSUDVALGET VEDR. DEN STATSLIGE EJENDOMSFORVALTNING (SEF) (TIDLIGERE KOORDINATIONSUDVALGET VEDR. STATSBYGGERI (KVS))
- TRAFIKMINISTERIET
- VOLDGIFTSNÆVNET FOR BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED

SIDE INDHOLD

2	A. Aftalegrundlaget
4	B. Sikkerhedsstillelse og forsikring
5	C. Entreprisens udførelse
9	D. Bygherrens betalingsforpligtelse
10	E. Tidsfristforlængelse og forsinkelse
11	F. Arbejdets aflevering
12	G. Mangler ved arbejdet
15	H. 1 og 5-års eftersyn
15	I. Særligt om ophævelse
17	J. Tvister

ABT 93

Ændringer og tilføjelser:

A. Aftalegrundlaget

Almindelige bestemmelser

- § 1. Almindelige Betingelser for Totalentreprise finder anvendelse på totalentrepriseaftaler indenfor bygge- og anlægsvirksomhed.
- Stk. 2. Ved "totalentreprise" forstås i disse betingelser en entreprise, der omfatter den væsentligste del af projekteringen og de fleste øvrige ydelser ved byggeriet eller anlægget.
- Stk. 3. Fravigelse af betingelserne gælder kun, når det tydeligt og udtrykkeligt angives, på hvilke punkter, fravigelse skal ske.
- Stk. 4. Medmindre andet er angivet, indbefatter beløbsangivelser ikke merværdiafgift (moms).
- Stk. 5. Hvis ikke andet er bestemt, forstås ved arbejdsdage alle mandage til og med fredage, der ikke er helligdage.
- Stk. 6. Alle dokumenter affattes på dansk, og alle betegnelser med hensyn til mønt, mål og vægt er danske. Forhandlinger, herunder byggemøder, skal foregå på dansk. Hvis der tillige udfærdiges dokumenter på et andet sprog, og der er uoverensstemmelse i den danske tekst, gælder den danske tekst.
- Stk. 7. Retsforholdet skal i det hele behandles efter dansk rets regler.
- Stk. 8. Ved "arbejdet" forstås i disse betingelser også projektet, og ved "underentreprenører" også rådgivende teknikere antaget af entreprenøren.

Ad. § 1.

- Stk. 3. Bestemmelser optrykt under ændringer & tilføjelser erstatter eller supplerer de pågældende bestemmelser i ABT 93 og går forud for disse.

Bygherrens udbud

- § 2. Ved udbud forstås bygherrens opfordring til at fremkomme med tilbud.
- Stk. 2. Der bydes på grundlag af de oplysninger og krav, som indeholdes i udbudsmaterialet. Dette materiale skal være entydigt og således udformet, at der er klarhed over ydelsernes omfang og indhold. Bygherren påser, at oplysninger og krav ikke er i strid med lovgivningen, andre offentlige forskrifter, servitutter og andre lignende rettigheder over ejendommen.
- Stk. 3. Udbudsmaterialet skal indeholde en tidsplan. Der kan fastsættes en frist for tilvejebringelse af nødvendige tilladelser fra myndighederne, jvf. § 24, stk. 1, nr. 6.
- Stk. 4. Udbudsmaterialet skal indeholde oplysning om eventuelle fortidsminder på ejendommen, jvf. § 16.
- Stk. 5. Ved udbud i konkurrence angives, hvilke forhold bygherren tilægger betydning ved bedømmelsen af tilbudene. Nedsættes et bedømmelsesudvalg, skal dets sammensætning angives.
- Stk. 6. Ved udbud i konkurrence oplyses størrelsen af det vederlag, der betales for hvert tilbudsprojekt. Vederlaget udbetales til alle tilbudsgivende umiddelbart efter bedømmelsen. Det vederlag, der tilfalder den tilbudsgiver, der får entreprisen, fra-

Ad. § 2

- Stk. 1. Arbejdet skal gennemføres til fast tid og pris. Prisen skal være fast i byggeperioden.
- Stk. 2. Byggegrunden/byggepladsen overtages af entreprenøren i den stand, hvori den befinder sig ved entreprisarbejdets påbegyndelse, jf. udbudsmaterialet. Ekstra krav på grund af manglende kendskab til byggegrunden/byggepladsen og lokale forhold i øvrigt vil ikke blive honoreret.

drages i entreprisensummen ved første udbetaling.

Entreprenørens tilbud

- § 3.** Når flere i forening giver tilbud, er dette bindende én for alle og alle for én.
- Stk. 2.* Vedståelsesfristen for tilbud i konkurrence er 40 arbejdsdage fra tilbudenes åbning. Vedståelsesfristen for andre skriftlige tilbud er 40 arbejdsdage fra tilbudets datering.
- Stk. 3.* Den, hvis tilbud ikke antages, kan forlange sit tilbud samt sine tegninger, beregninger og beskrivelser tilbageleveret.
- Stk. 4.* Opfyldelsen af myndighedskrav, som fremgår af lovbestemmelser, bygningsreglementer, normer eller andre alment gældende forskrifter, er omfattet af tilbudet.
- Stk. 5.* Hvis bygherren ikke har fastsat en frist for tilvejebringelse af nødvendige tilladelser fra myndighederne, jvf. § 2, stk. 3, kan entreprenøren fastsætte sådan frist i tilbudet, jvf. § 24, stk. 1, nr. 6.
- Stk. 6.* Udgifter i forbindelse med overholdelse af privatretlige rettigheder er medregnet i tilbudet, i det omfang disse fyldestgørende fremgår af udbudsmaterialet.
- Stk. 7.* Tilbudssummen indeholder betaling for bygherrens anvendelse af tilbudsprojektet til entreprisens gennemførelse og den yderligere projektering, der er nødvendig herfor. I øvrigt har tilbudsgiver i forhold til bygherren alle rettigheder til projektet.
- Stk. 8.* Hvis der indhentes mere end 2 tilbud, indgives tilbudene i lukkede kuverter, der åbnes på et forud fastsat tidspunkt. Hvis tilbudssummen er forlangt indgivet i særskilte kuverter, fastsættes forud også et tidspunkt for åbning af disse. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af tilbud og priskuverter og til at blive gjort bekendt med tilbudssummene.
- Stk. 9.* Umiddelbart efter afslutning af bedømmelsen af de indkomne tilbud - herunder eventuel teknisk afklaring og inden indledning af kontraktforhandlinger orienteres de bydende skriftligt om, hvilken entreprenørs tilbud, bygherren finder fordelagtigst.

Entrepriseaftalen

- § 4.** Aftale om udførelse af en totalentreprise træffes ved skriftlig accept af det afgivne tilbud eller ved et særligt dokument. Der skal henvises til de dokumenter, som har dannet grundlag for aftalen.
- Stk. 2.* Eventuel stempelpligt påhviler bygherren.

Overdragelse af rettigheder og forpligtelser m.v.

- § 5.** Parterne kan overdrage deres rettigheder i henhold til aftalen.
- Stk. 2.* Overdrager entreprenøren uforfaldne krav i henhold til aftalen, går transporter, der står i forbindelse med arbejdets udførelse forud for andre transporter.
- Stk. 3.* Uden den anden parts samtykke kan parterne ikke udføre deres forpligtelser til andre.
- Stk. 4.* Entreprenøren kan overlade arbejdets udførelse til andre i det

Ad. § 4.

- Stk. 1.* Kontrakt udfærdiges i 2 originaler, der begge underskrives af entreprenør og bygherre. Forbehold og andre afvigelser fra udbudsmaterialet, der måtte være anført i tilbudet, er kun gældende, såfremt de udtrykkeligt er nævnt i kontrakten.

Ad. § 5.

- Stk. 2.* Transport på entreprisensummen kan kun gives som hovedtransport (uigenkaldelig fordelingstransport) til bank eller sparekasse med betalingsadresse i Danmark og skal i så fald gælde for hele entreprisensummen eller restentreprisensummen.
- Stk. 4.* Såfremt der benyttes underentreprenører, skal disse godken-

omfang, det er sædvanligt eller naturligt, at arbejdet udføres i underentreprise.

des forud af bygherren.

- Stk. 5.* Hvis det må anses for godtgjort, at et krav vedrørende mangler ikke eller kun med stor vanskelighed kan gennemføres mod entreprenøren, er bygherren berettiget til at gøre kravet gældende direkte mod entreprenørens underentreprenører og leverandører, jvf. § 10 stk. 4.

B. Sikkerhedsstillelse og forsikring

Entreprenørens sikkerhedsstillelse

- § 6.** Medmindre andet fremgår af udbudsmaterialet, skal entreprenøren senest 8 arbejdsdage efter entrepriseaftalens indgåelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine forpligtelser overfor bygherren. Sikkerheden stilles i form af betryggende bank- eller sparekassegaranti, kautionsforsikring eller på anden betryggende måde.

- Stk. 2.* Indtil aflevering har fundet sted, skal den stillede sikkerhed svare til 15 pct. af entreprisensummen. Herefter skal sikkerheden svare til 10 pct. af entreprisensummen.

- Stk. 3.* Sikkerheden nedskrives, jvf. dog § 36, stk. 3, nr. 1 til 2 pct. af entreprisensummen 1 år efter afleveringstidspunktet, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald nedskrives sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.

- Stk. 4.* Sikkerheden ophører 5 år efter afleveringstidspunktet, jvf. dog § 36, stk. 3 nr. 1, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald opfører sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.

- Stk. 5.* Forholdsmæssig frigivelse af sikkerheden skal ske ved afsnitsvis aflevering.

- Stk. 6.* Hvis bygherren ønsker udbetaling i henhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til entreprenøren og garanten med nøje angivelse af arten og omfanget af den påståede misligholdelse samt størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til bygherren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre entreprenøren forinden overfor Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om bygherrens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.

- Stk. 7.* Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle krav, som bygherren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder og tilbagebetaling af for meget udbetalt entreprisensum.

Bygherrens sikkerhedsstillelse

- § 7.** Hvis entreprenøren kræver det, skal bygherren ved private arbejder senest 8 arbejdsdag efter kravets fremsættelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine betalingsforpligtelser overfor entreprenøren. Sikkerheden stilles i form af betryggende bank- eller sparekassegaranti, kautionsforsikring eller på anden, betryggende måde.

- Stk. 2.* Sikkerheden skal svare til 3 måneders gennemsnitsbetaling - dog mindst 10 pct. af entreprisensummen - udregnet således, at entreprisensummen fordeles ligeligt på det antal måneder, som i aftalen er fastsat for arbejdets udførelse. Entreprenøren

Ad. § 6.

- Stk. 1.* Omkostning ved sikkerhedsstillelsen betales af entreprenøren.

Ad. § 7

- Stk. 1.* Bygherren stiller ikke sikkerhed.

kan ved udvidelse af aftalen med ekstraarbejder i henhold til § 14 kræve sikkerheden forøget, hvis vederlaget for samtlige ekstraarbejder - bortset fra de allerede betalte - overstiger det halve af 1 måneds gennemsnitsbetaling ifølge den oprindelige aftale.

Stk. 3. Hvis entreprenøren ønsker udbetaling i henhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til bygherren og garanten med angivelse af størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til entreprenøren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre bygherren forinden overfor Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om entreprenørens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.

Stk. 4 Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle de krav, som entreprenøren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder.

Forsikring

§ 8. Bygherren tegner og betaler sædvanlig brand- og stormskadeforsikring fra arbejdets påbegyndelse, indtil mangler, der er påvist ved afleveringen, er afhjulpet. På entreprenørens anmodning skal denne og eventuelle underentreprenører medtages som sikrede på forsikringspolice. Forsikringen skal omfatte samtlige entreprenørers arbejde på den bygning eller det anlæg, entreprenenaftalen vedrører. Ved om- eller tilbygning skal forsikringen dække skade på arbejdet samt den bygning eller det anlæg, der er genstand for om- eller tilbygning.

Stk. 2. Offentlige bygherrer kan kræve sig stillet som selvforsikrer.

Stk. 3. Entreprenøren og eventuelle underentreprenører skal have sædvanlig ansvarsforsikring for skader, for hvilke der er ansvar efter dansk rets almindelige regler. Entreprenøren skal på anmodning dokumentere, at forsikringen er i kraft.

Ad. § 8.

Stk. 1. Udover brand- og stormskadeforsikring tegner bygherren ALL-Risks forsikring for hele arbejdet, indtil 1-års afhjælpningsperiodens udløb. I tilfælde af skade betaler entreprenøren den aktuelle selvrisiko. Såvel entreprenøren som underentreprenører medtages som sikrede på forsikringspolice.

C. Entreprisens udførelse

Arbejdsplan og afsætning

§ 9. Entreprenøren skal snarest muligt i samarbejde med bygherren udarbejde en arbejdsplan.

Stk. 2. Entreprenøren foretager alle afsætninger, medmindre andet er aftalt.

Ad. § 9.

Stk. 1. Overordnet tidsplan er angivet i kontrakten.

Stk. 2. De bestemmende hovedlinjer og højder (koter) skal afsættes af entreprenøren efter bygherrens anvisninger.

Entreprenørens ydelse

§ 10. Arbejdet skal udføres i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15. Materialer skal - for så vidt disses beskaffenhed ikke er anført - være af sædvanlig god kvalitet.

Stk. 2. Entreprenøren skal levere alle materialer og præstere alle fornødne biydelse til arbejdets færdiggørelse.

Stk. 3. Materialer og andre leverancer, som er bestemt til indføjelse i arbejdet, skal leveres af entreprenøren uden ejendomsforbehold. Når de pågældende genstande er leveret på byggepladsen, tilhører de bygherren.

- Stk. 4.* Materialer og andre leverancer til arbejdet skal være leveret med 5 års leverandøransvar for mangler ved leverancen, jvf. dog § 36, stk. 3, nr. 2. Ansvarsperioden regnes fra afleveringen af arbejdet og begrænses således, at leverandørens ansvar ophører senest 6 år efter levering til lager eller videre salg. Leverandøren skal endvidere have anerkendt, dels at mangelkrav under de i § 5, stk. 5 nævnte omstændigheder skal kunne gøres gældende direkte mod leverandøren, dels at tvister vedrørende mangler ved en leverance kan behandles ved Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed. Tilsvarende gælder rådgivende teknikere antaget af entreprenøren, jvf. § 1, stk. 8.
- Stk. 5.* Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i stk. 4, hvis dette vil medføre betydelig merudgift for ham eller væsentlig forsinkelse af arbejdet, eller det ved mindre omfattende leverancer vil være besværligt at kontrollere overholdelsen af bestemmelsen. Byggherren skal ved væsentlige leverancer have meddelelse om undladelsen.

*Projektgennemgang,
dokumentation og prøver*

- § 11.** Projektgennemgang foretages, såfremt en af parterne ønsker det. I entrepriseaftalen kan fastsættes bestemmelser om arten og omfanget af prøver og om den dokumentation for arbejdets udførelse, for udførte anlæg, for anvendte materialers oprindelse og egenskaber og for udførte prøver, som entreprenøren skal afgive. Bestemmelser herom kan indgå i en udbudskontrolplan. Deltagelse i projektgennemgangen samt tilvejebringelse af dokumentationen og prøverne er et led i entreprenørens ydelse.

Ad. § 11.

- Stk. 2.* Byggherren kan under arbejdets udførelse og ved afleveringen forlange yderligere prøver. Også i sådanne tilfælde skal entreprenøren stille fornødent mandskab til disposition ved prøvernes udtagning og undersøgelse. Hvis de yderligere prøver viser kontraktmæssig ydelse, skal byggherren betale herfor som ekstraarbejde. I modsat fald skal entreprenøren betale byggherrens udgifter.
- Stk. 3.* Entreprenøren skal give byggherren og dennes tilsyn adgang til de arbejdspladser og produktionssteder, hvor arbejdet udføres. Byggherren kan endvidere kræve de oplysninger, der er nødvendige til at bedømme ydelsen.
- Stk. 4.* Byggherren og dennes tilsyn kan under arbejdets gang kassere ikke-kontraktmæssige arbejder eller materialer. Denne kassation skal ske så hurtigt som muligt.
- Stk. 5.* Entreprenøren skal løbende foretage oprydning og rømning og skal omgående fjerne kasserede materialer fra byggepladsen.

- Stk. 2.* Entreprenøren skal forlange:

- a) godtgøre materialernes oprindelse og
- b) uden vederlag afgive prøver, medmindre der foregår en betryggende, løbende kvalitetskontrol. Når prøver skal afgives, stiller entreprenøren ligeledes uden vederlag fornødent mandskab til disposition ved prøvernes udtagning og undersøgelse.

- Stk. 4.* Entreprenøren er erstatningspligtig for de ulemper og skader, som kassation måtte påføre byggherren og andre entreprenører.

- Stk. 4.* Entreprenøren er erstatningspligtig for de ulemper og skader, som kassation måtte påføre byggherren og andre entreprenører.

- Stk. 5.* Byggherren har ret til, når som helst, at forlange oprydning og rengøring, også samme dag, som det forlanges.

- Stk. 5.* Byggherren har ret til, når som helst, at forlange oprydning og rengøring, også samme dag, som det forlanges.

*Arbejdets forringelse m.v.
Vedligeholdelse*

- § 12.** Forringes, ødelægges eller bortkommer arbejdet eller dele af dette inden afleveringen, skal entreprenøren for egen regning sørge for kontraktmæssig ydelse, medmindre forholdet kan henføres til byggherren. Hvis byggherren leverer materialer til entreprenørens arbejde, gælder det samme vedrørende disse i tiden fra entreprenørens modtagelse heraf og indtil arbejdets aflevering.
- Stk. 2.* Skader, som entreprenør forvolder på hinandens arbejde, materiel, er byggherren udvedkommende.
- Stk. 3.* Entreprenøren skal vedligeholde det udførte arbejde indtil afleveringen.

- Stk. 4. For arbejder, eller dele af disse, der tages i brug før afleveringen, gælder reglerne i stk. 1-3 indtil ibrugtagningen.

Forhold til myndigheder

- § 13. Entreprenøren sørger for nødvendig godkendelse af projektet og for at underrette bygherren i fornødent omfang herom. I det omfang, det aftales, at entreprenøren tillige skal afholde udgifterne til gebyrer m.v. i forbindelse hermed, reguleres tilbudssummen som følge af indførelse eller ophævelse af eller ændringer i gebyrer m.v., som er gennemført efter tilbuds afgivelse.

- Stk. 2. Entreprenøren sørger for anmeldelser, ansøger om tilladelser, rekvirerer syn og fremskaffer attester, der vedrører selve arbejdets udførelse, og afholder udgiften herved.

Ændringer i arbejdet

- § 14. Bygherren kan forlange ændringer i arbejdets art og omfang, når ændringen har naturlig sammenhæng med de aftalte ydelser. Entreprenøren har ret til at udføre sådanne ændringer, medmindre bygherren påviser særlige forhold, der begrundes, at bygherren lader andre udføre arbejdet.

- Stk. 2. Bygherrens krav om ændring skal fremsættes skriftligt. Det samme gælder parternes eventuelle krav om forandringer i aftalen med hensyn til pris, tid og sikkerhed som følge af ændringen. Der træffes snarest skriftlig tillægsaftale om ændringen. Forhandlinger herom må ikke medføre forsinkelse af arbejdets udførelse.

- Stk. 3. Vedrører ændringerne arbejder, hvorom der gælder enhedspriser, reguleres den aftalte entrepris i overensstemmelse hermed, medmindre der træffes anden aftale, jvf. stk. 2. Regulering efter enhedspriser skal dog kun ske, indenfor +/- 15 pct. af entreprisens summen og indenfor +/- 100 pct. af de enkelte poster i tilbudslisten.

- Stk. 4. Udover tilfældene nævnt i stk. 3, udføres ændringsarbejde som regningsarbejde, medmindre andet er aftalt.

- Stk. 5. Ved forbindelse af arbejdets omfang skal entreprenøren godskrive bygherren de udgifter, som spares eller burde have været sparet. Vedrører formindskelsen arbejder, hvorom der gælder enhedspriser, jvf. stk. 3 skal dette dog kun ske i det omfang, mindrearbejdet medfører, at entreprisens summen formindskes med mere end 15 pct.

Uklarheder, hindringer eller lignende forhold

- § 15. Entreprenøren skal indhente bygherrens afgørelse, hvis aftalen og dennes grundlag ikke yder tilstrækkelig vejledning til udførelse af arbejdet.

- Stk. 2. Finder entreprenøren, at arbejdet ikke kan udføres i overensstemmelse med den indgåede aftale, skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren og følge dennes anvisninger.

- Stk. 3. Entreprenøren skal snarest muligt underrette bygherren, hvis der opstår forhold, som hindrer eller vanskeliggør arbejdet eller gør det nærliggende, at bygherren påføres ulempe eller tab, herunder pådrager sig ansvar overfor tredjemand. Hvis der ikke er tid til at indhente bygherrens anvisninger, skal entreprenøren - mod fornøden forlængelse af tidsfrister og mod betaling herfor - bedst muligt træffe foranstaltninger for at undgå, at bygherren lider tab.

Ad. § 14.

- Stk. 1. Som særlige forhold vil bl.a. pris, tid og sikkerhed blive opfattet.

- Stk. 3. Bygherren forbeholder sig ret til før eller under arbejdet at ændre omfanget af den samlede entreprise med +/- 25% i.f.t. tilbudsbeløbet, herunder evt. at lade delposter udgå med 100%.

- Stk. 4. Kun efter forudgående aftalt pris.

- Stk. 4.* Udbudsmaterialet skal indeholde oplysninger om foretagne undersøgelser vedr. grundvands- og jordbundsforhold, forurening eller andre hindringer. I det omfang udbudsmaterialet ikke indeholder fyldestgørende oplysninger om hindringerne, skal foranstaltningerne herimod og ulemperne herved betales som ekstraarbejder.
- Stk. 5.* Hvis der trods gennemførelse af sådanne forundersøgelser, der er rimelige eller sædvanlige under hensyntagen til grundens karakter, beliggenhed og tidligere anvendelse, viser sig uforudsete forhold, som medfører offentlige påbud eller forbud, der hindrer arbejdets videreførelse eller gør denne urimelig byrdefuld for bygherren, kan denne afbestille entreprisen mod godtgørelse til entreprenøren. Godtgørelsen omfatter ikke entreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at fuldføre arbejdet, men alene det øvrige tab, entreprenøren lider.

Fortidsminder

- § 16.** Entreprenøren skal drage omsorg for, at jordfaste fortidsminder ikke beskadiges, ændres eller flyttes.
- Stk. 2.* Entreprenøren skal straks anmelde fund af fortidsminder til rigsantikvaren og bygherren og arbejdet skal standses i det omfang, det berører fortidsmindet.
- Stk. 3.* Entreprenøren skal sørge for, at genstande, der findes under arbejdet, afleveres til bygherren.
- Stk. 4.* Stk. 1-3 gælder også ved fund af vrage og faste fortidsminder på havbunden.

Bygherrens tilsyn

- § 17.** Bygherrens tilsyn repræsenterer bygherren overfor entreprenøren med hensyn til arbejdets udførelse. Tilsynet kan give og modtage meddelelser vedrørende arbejdet samt godkende eller kassere materialet eller arbejder.

Entreprenørens kontrol

- § 18.** Selvom bygherren deltager i projektgennemgang eller fører tilsyn med entreprenørens arbejde, medfører dette ikke nogen indskrænkning i entreprenørens ansvar for projektet eller arbejdet i øvrigt.

Ad. § 18.

- Stk. 1.* Ved overgangen fra én entreprise til en anden, har den overtagende entreprenør pligt til straks at påtale synlige fejl og mangler ved det tidligere udførte arbejde, såfremt det kan få indflydelse på hans eget arbejde. Såfremt entreprenøren tilsidesætter denne pligt, må han selv bære alle udgifter som følge af en evt. senere udbedring.

Byggemøder

- § 19.** Medmindre andet aftales, indkalder entreprenøren til byggemøder med bygherren og udarbejder referater, der snarest muligt sendes til bygherren.

Ad. § 19.

- Stk. 1.* Tilsyn udarbejder referater og det er entreprenørens pligt og ansvar at alle underentreprenører, leverandører etc. meddeles indhold af referater. Indsigelse mod byggemødereferater skal senest ske 3 hverdage efter referatets udsendelse. I modsat fald betragtes referaterne som godkendt.

Spilddage

- § 20.** På hvert byggemøde opgøres med angivelse af årsag det antal arbejdsdage - spilddage - hvor arbejdet helt eller delvis har ligget stille.

Tilkaldelse af bygherren og entreprenøren Parternes ophold i udlandet

- § 21.** Bygherren og entreprenøren skal overfor hinanden angive, hvortil henvendelse kan ske, og hvorfra bygherren og dennes

tilsyn, henholdsvis entreprenøren eller dennes stedfortræder, skal kunne tilkaldes.

- Stk. 2.* Hvis bygherren eller entreprenøren er bosat i udlandet, eller bosætter sig der efter aftalens indgåelse, skal den pågældende part opgive en person med bopæl eller hjemsted her i landet, der kan foretage økonomisk bindende dispositioner på partens vegne, mod hvem søgsmål kan rettes på partens vegne, og med hvem alle forhandlinger på den pågældende parts vegne kan føres med bindende virkning.

D. Bygherrens betalingsforpligtelse

Betaling

Ad. § 22.:

- § 22.** Efter skriftlig anmodning til bygherren har entreprenøren én gang hver måned ret til betaling for udført arbejde m.v. Bygherren skal senest 15 arbejdsdage fra modtagelse af anmodningen, jvf. stk. 11, betale det beløb, der på byggepladsen er ydet kontraktmæssige arbejder og materialer for.
- Stk. 1.* Acontobegæringer skal være indgivet til bygherrens tilsyn senest d. 5. i måneden. Herefter vil beløbet blive udbetalt senest 15 arbejdsdage senere. Såfremt bygherren eller tilsynet skønner, at begærede acontoudbetalinger ikke er i overensstemmelse med præsterede ydelser og/eller leverancer, har bygherren eller tilsynet ret til at reducere beløbsstørrelsen.
- Stk. 2.* Entreprenøren kan - efter samme regler som anført i stk. 1 - tillige kræve betaling for materialer m.v., som er købt af entreprenøren og ikke er leveret på byggepladsen. Hvis bygherren kræver det, skal entreprenøren stille sikkerhed for kontraktmæssig levering, jvf. § 6. Sikkerhedsstillelsens størrelse skal svare til den krævede betaling - inkl. moms - for de ikke-leverede materialer.
- Stk. 2.* Såfremt der fremsendes a-conto begæringer på endnu ikke leverede varer på byggepladsen, skal entreprenøren yde sikkerhedsstillelse.
- Stk. 3.* Betaling for materialer m.v. mere end 20 arbejdsdage før deres anvendelse på byggepladsen kan alene kræves, hvis der er oplyst herom i tilbudet.
- Stk. 4.* I stedet for betaling efter stk. 1 kan det aftales, at betaling skal ske efter en betalingsplan. Betalingsplanen følger tidsplanen og fastsætter, til hvilke tidspunkter enterprisesummen eller dele deraf skal udbetales. Betalingsplanen kan i stedet angive, ved hvilke stadier og med hvilke beløb enterprisesummen eller dele deraf skal udbetales. Betaling skal finde sted til de aftalte tidspunkter m.v. forudsat at det arbejde, betalingen angår, er præsteret.
- Stk. 5.* Hvis der ved et ekstraarbejde ikke træffes aftale om tidspunktet for betaling, kan betaling kræves efter reglen i stk. 1.
- Stk. 5.* Ved betaling for evt. ekstraarbejder tilbageholdes 10 %.
- Stk. 6.* Hvis aftalen bestemmer, at enterprisesummen skal reguleres som følge af ændringer i indeks, overenskomstmæssige arbejds lønninger, materialepriser m.v., finder reguleringen sted i forbindelse med betalingen for de dele af arbejdet, der berøres af ændringen. Reguleringen sker på grundlag af entreprenørens dokumenterede opgørelse.
- Stk. 6.* Ad § 2, stk. 1.
- Stk. 7.* Efter afleveringen fremsender entreprenøren en endelig og fuldstændig opgørelse, herunder over tilgodehavender for alle ekstraarbejder. Efter at bygherren har modtaget denne slutopgørelse, kan entreprenøren ikke fremkomme med yderligere krav - bortset fra sådanne, der er taget specificeret forbehold om i slutopgørelsen.
- Stk. 8.* Ved byggearbejder, herunder også grundmodningsarbejder, skal slutopgørelsen fremsendes til bygherren senest 35 arbejdsdage efter afleveringen. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i § 36, stk. 1 - er fristen for fremsendelse af slutopgørelse 60 arbejdsdage.
- Stk. 8.* Senest 4 uger efter aflevering skal slutopgørelse fremkomme til bygherren. Entreprenøren fortaber efter de nævnte 4 kalenderuger ret til at fremkomme med yderligere krav.

- Stk. 9.* Hvis slutopgørelsen ikke er kommet frem til bygherren inden udløbet af tidsrummet nævnt i stk. 8, kan denne skriftligt kræve opgørelsen fremsendt inden 10 arbejdsdage. Fremsendes opgørelsen herefter ikke til bygherren inden udløbet af denne frist, fortaber entreprenøren krav på vederlag for ekstraarbejder, der udføres som regningsarbejder, samt for løn- og prisstigninger.
- Stk. 9.* Udgår.
- Stk. 10.* Entreprenørens slutopgørelse skal betales senest 15 arbejdsdage fra modtagelsen.
- Stk. 10.* Entreprenørens slutopgørelse skal betales senest 20 arbejdsdage fra modtagelsen.
- Stk. 11.* Entreprenørens tilgodehavende forrentes fra forfaldsdagen med rentelovens rentesats. Fristen i stk. 1 er løbedage.
- Stk. 12.* Finder bygherren, at et krævet beløb ikke er forfaldent, skal han straks give entreprenøren skriftlig meddelelse herom.
- Stk. 13.* I tilfælde af uenighed om en opgørelse skal bygherren betale tilgodehavender, som parterne er enige om.
- Stk. 14.* Hvis der mellem parterne er uenighed om bygherrens adgang til at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i entreprenørens betalingskrav, finder reglerne i § 46 anvendelse, hvis en part begærer det.
- Stk. 15.* Hvis det er nødvendigt for at forhindre arbejdets standsning, kan bygherren for entreprenørens regning udbetale arbejds-løn, som entreprenørens ansatte har til gode.

*Entreprenørens ret til
at standse arbejdet*

- § 23. Hvis bygherren ikke har betalt forfaldne beløb ved betalingsfristens udløb, kan entreprenøren efter skriftligt varsel på 5 arbejdsdage standse arbejdet.
- Stk. 2.* Entreprenøren kan endvidere straks standse arbejdet ved bygherrens konkurs eller betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandlinger om tvangsakkord, eller bygherrens økonomiske forhold i øvrigt viser sig at være sådanne, at denne må antages at være ude af stand til at opfylde entreprisaf-talen. Det er dog en betingelse, at bygherren ikke har stillet - eller på entreprenørens opfordring ikke straks stiller - be-tryggende sikkerhed for opfyldelsen af den resterende del af aftalen.

E. Tidsfristforlængelse og forsinkelse

*Entreprenørens ret til
tidsfristforlængelse*

Ad. § 24.

- § 24. Entreprenøren har ret til forlængelse af tidsfrister ved forsin-kelse af arbejdet, der er en følge af:
- 1) Ændringer i arbejdets art og omfang, som kræves af bygherren, jvf. 14.
 - 2) Bygherrens forhold
 - 3) Forhold, der opstår uden entreprenørens skyld, og over hvilke entreprenøren ikke er herre, f.eks. krig, usædvan-lige naturbegivenheder, brand, strejker, lock-out eller hærværk.
 - 4) Nedbør, lav temperatur, stærk vind eller andet vejrlig, som forhindrer eller forsinker arbejdet, når sådant vejrlig forekommer i væsentligt større omfang, end det er sædvanligt for den pågældende årstid og egn.
 - 5) Offentlige påbud eller forbud, som ikke skyldes entreprenørens egne forhold, eller
 - 6) at nødvendige tilladelser fra myndighederne til bygge sagens gennemførelse ikke forligger senest 30 arbejds-

dage efter, at fyldestgørende projektmateriale er blevet indsendt til myndighederne, medmindre anden frist er aftalt, jvf. § 2, stk. 3 og § 3, stk. 5.

- Stk. 2.* Bygherren skal dog søge forsinkelsen undgået eller begrænset ved sådanne dispositioner, som med rimelighed kan kræves.
- Stk. 3.* Anser entreprenøren sig berettiget til forlængelse af en frist, skal entreprenøren snarest muligt underrettes skriftligt. Bygherren skal på forlangende godtgøre, at den indtrådte forsinkelse skyldes det påberåbte forhold.

Entreprenørens hæftelse ved forsinkelse

- § 25.** Forsinkelse, som ikke giver entreprenøren ret til tidsfristforlængelse, er ansvarspådragende.

- Stk. 2.* Hvis der er fastsat dagbod eller andre særlige sanktionsbestemmelser, kan erstatningskrav for forsinkelse ikke rejses herudover.
- Stk. 3.* Er der ikke fastsat dagbod eller andre særlige sanktionsbestemmelser, opgøres bygherrens tab efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

Bygherrens ret til tidsfristforlængelse

- § 26.** Bygherren har ret til forlængelse af tidsfrister ved forsinkelse af arbejdet, der er en følge af bygherren eller anden entreprenør udsættes for forholdene nævnt i § 24, stk. 1, nr. 3, 4 eller 5. Bygherren har samme ret ved ændringer som nævnt i § 24, stk. 1 nr. 1.

Bygherrens hæftelse ved forsinkelse

- § 27.** Entreprenøren har ret til erstatning for det lidte tab, hvis forsinkelsen skyldes:
- 1) bygherrens forhold, jvf. § 24, stk. 1 nr. 2, og denne har udvist fejl eller forsømmelse, eller
 - 2) anden entreprenørs ansvarspådragende forsinkelse, jvf. § 25, stk. 1, eller anden aftaleparts ansvarspådragende forsinkelse.

- Stk. 2.* Entreprenøren har ret til godtgørelse, hvis årsagen til forsinkelsen kan henføres til:
- 1) § 24, stk. 1, nr. 1, 5 og 6 eller
 - 2) § 24, nr. 2, uden at være omfattet af nærværende bestemmelses stk. 1 eller stk. 3.
- Godtgørelsen udgør det tab, entreprenøren har lidt, dog uden entreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at kunne udføre andre arbejder i forsinkelsesperioden eller lignende videregående tab.

- Stk. 3.* Kan forsinkelsens årsag henføres til § 24, stk. 1, nr. 3, eller nr. 4, har entreprenøren ret til erstatning eller til godtgørelse.

F. Arbejdets aflevering

Afleveringsforretningen

- § 28.** Umiddelbart inden arbejdets færdiggørelse skal entreprenøren give bygherren skriftlig meddelelse om tidspunktet herfor (færdigmelding). Entreprenøren skal samtidig med fremsendelse af færdigmeldingen indkalde til en afleveringsforretning, medmindre det er aftalt, at indkaldelsen foretages af bygherren, jvf. stk. 3. Afleveringsforretningen finder sted på

- Stk. 2.* Ad. § 20, stk. 1 og § 25, stk. 2.

Ad. § 25.

- Stk. 2.* For overskridelse af tidsfrister aftalt mellem entreprenør og bygherre, fastsættes en dagbod pr. arbejdsdag på én promille af entreprisesummen, dog mindst 10.000 kr. Bygherren forbeholder sig ret til at modregne dagbøder ved acontoudbetalinger.

Ad. § 27.

- Stk. 2.* Såfremt en entreprenør vil kræve erstatning for tab pga. forsinkelse, skal kravet fremsættes skriftligt overfor bygherren, med dokumentation for tab.

Ad. § 28.

- Stk. 1.* Der kan kun anmeldes aflevering, såfremt byggepladsen er fuldstændig ryddet og rømmet.

det tidspunkt, der er fastsat i indkaldelsen, medmindre bygherren straks ved modtagelsen af indkaldelsen gør indsigelse mod tidspunktet. I så fald afholdes afleveringsforretningen senest 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt for færdiggørelse, medmindre der træffes aftale om et andet tidspunkt.

Stk. 2. Arbejdet anses for afleveret til bygherren, når afleveringsforretning har fundet sted, medmindre der ved denne er påvist væsentlige mangler. Er dette tilfældet, afholdes ny afleveringsforretning, når entreprenøren har givet bygherren skriftlig meddelelse om, at manglerne er afhjulpet, jvf. stk. 1 og stk. 3.

Stk. 3. Er det aftalt, at bygherren indkalder til afleveringsforretning, skal denne indkalde entreprenøren til en afleveringsforretning, der skal finde sted senest 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt for færdiggørelse. Indkalder bygherren ikke som anført til afleveringsforretningen, anses arbejdet for afleveret 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt for færdiggørelse. Tilsvarende gælder for ny afleveringsforretning som nævnt i stk. 2,2. punktum.

Afleveringsprotokol

§ 29. Ved afleveringsforretningen udfærdiges et dokument (afleveringsprotokol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger. Parternes stillingtagen til, om arbejdet er afleveret, skal fremgå af dokumentet.

Stk. 2. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.

Stk. 3. Hvis en part ikke er repræsenteret ved afleveringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om afleveringsforretningens gennemførelse og om indholdet af afleveringsprotokollen.

G. Mangler ved arbejdet

Mangelbegrebet

§ 30. Er arbejdet ikke udført i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15, foreligger der en mangel. Det samme gælder, hvis entreprenøren ikke har leveret anden aftalt ydelse i forbindelse med arbejdet.

Stk. 2. Hvis materialer ikke er som aftalt eller af sædvanlig god kvalitet, jvf. § 10, stk. 1, foreligger der mangler. Dette gælder dog ikke:

- 1) når entreprenøren i tilfælde af frit materialevalg godtgør, at kontraktmæssige materialer ikke findes eller ikke kan skaffes på grund af krig, indførselsforbud eller lignende, - eller -
- 2) når bygherren har krævet anvendelse af bestemte materialer, og entreprenøren godtgør, at muligheden for at fremskaffe disse i kontraktmæssig stand må anses for udelukket ved forhold, som entreprenøren ved aftalens indgåelse ikke burde have taget i betragtning.

I tilfældene 1) og 2) skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren om opståede eller mulige hindringer, jvf. § 15.

Stk. 3. Arbejdet skal i alle tilfælde have de egenskaber, som er

Stk. 2. Mangler, der forhindrer eller besværliggør overtagelse og brug, anses for væsentlige. Bygherre, eller dennes tilsyn, afgør, hvornår mangler anses for væsentlige.

Ad. § 29.

Stk. 2. Afleveringsprotokol sendes af bygherre til alle implicerede entreprenører. Har entreprenøren ikke reageret inden 5 arbejdsdage fra modtagelsen, anses afleveringsprotokollen for accepteret.

tilsikret ifølge aftalen.

- Stk. 4. Afleveringstidspunktet er afgørende for, om arbejdet lider af mangler, hvad enten disse på dette tidspunkt kan konstateres eller er skjulte.

Mangler påvist ved afleveringen

- § 31. Entreprenøren har pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises ved afleveringen.

- Stk. 2. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til afhjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes under hensyntagen til manglernes art og omfang samt forholdene i øvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig meddelelse, når manglerne er afhjulpet.

- Stk. 3. Hvis bygherren efter udløbet af fristen nævnt i stk. 2 - eller efter at have modtaget entreprenørens meddelelse om, at afhjælpning har fundet sted - mener, at manglerne ikke er afhjulpet, skal bygherren inden 10 arbejdsdage skriftligt meddele entreprenøren, hvilke mangler der stadig påberåbes.

- Stk. 4. Afhjælper entreprenøren herefter ikke straks de påviste mangler, har bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens regning eller kræve afslag i entreprisen, jvf. § 34.

Mangler påvist efter afleveringen

- § 32. Entreprenøren har i 5 år efter afleveringen pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises efter afleveringen, jvf. dog § 36, stk. 3, nr. 3.

- Stk. 2. Bygherren kan kun påberåbe sig sådanne mangler, hvis entreprenøren har fået skriftlig meddelelse herom inden rimelig tid efter, at manglerne er eller burde være opdaget. Dette gælder dog ikke, hvis entreprenøren har gjort sig skyldig i groft uforsvarligt forhold.

- Stk. 3. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til afhjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes under hensyntagen til manglernes art og omfang samt forholdene i øvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig meddelelse, når manglerne er afhjulpet. Afhjælpning af en mangel kan udskydes til foretagelse sammen med afhjælpning af eventuelle mangler, konstateret ved 1-års eftersynet, forudsat at manglen ikke forværres derved, og at udskydelsen ikke medfører ulempe for bygherren.

- Stk. 4. Foretager entreprenøren ikke inden udløbet af fristen nævnt i stk. 3 afhjælpning af de påberåbte mangler, har bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens regning eller kræve afslag i entreprisen, jvf. § 34.

- Stk. 5. Bygherren kan lade mangler udbedre for entreprenørens regning, når afhjælpning er uopsættelig, og entreprenøren ikke er i stand til umiddelbart at foretage afhjælpning. Det samme gælder, når bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke foretager afhjælpning på rette måde eller uden uforholdent ophold.

*Bortfald af entreprenørens
afhjælpningspligt m.v.*

- § 33. Entreprenørens afhjælpningspligt og bygherrens adgang til at foretage udbedring for entreprenørens regning, jvf. §§ 31 og 32, bortfalder, hvis afhjælpning er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter. Ved bedømmelsen heraf skal der tages hensyn til bygherrens interesse i, at aftalen opfyldes. Bygherren bevarer dog i alle tilfælde retten til afslag,

jvf. § 34.

*Bygherrens ret til afslag
i entreprisensummen*

§ 34. Afhjælper entreprenøren ikke mangler som anført i § 31, stk. 4, og § 32, stk. 4, kan bygherren - i stedet for at lade manglerne udbedre for entreprenørens regning - kræve et afslag i entreprisensummen. Bygherren har endvidere ret til afslag i entreprisensummen, hvis afhjælpning er umulig, samt i tilfældene nævnt i § 33.

Stk. 2. Afslaget beregnes som udgangspunkt som det beløb, det ville have kostet at afhjælpe manglerne.

Stk. 3. Hvis afhjælpning af mangler er umulig eller er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter, fastsættes afslaget efter bygherrens valg skønsmæssigt eller på en af følgende måder:

- 1) enten som forskellen mellem den aftalte entreprisensum og den entreprisensum, der måtte antages at være blevet aftalt, hvis der var indgået aftale om arbejdet i den foreliggende stand, eller
- 2) som forskellen mellem det aftalte arbejdes værdi uden mangler og arbejdets værdi i den foreliggende stand.

Stk. 4. Om bygherrens adgang til at hæve entrepriseaftalen som følge af mangler gælder reglerne i § 40.

Entreprenørens ansvar for følgeskader

§ 35. Entreprenøren er erstatningsansvarlig for tab, der er en følge af mangler ved arbejdet, hvis manglerne skyldes fejl eller forsømmelse fra entreprenørens side, eller hvis manglerne angår egenskaber, som i følge aftalen må anses for tilsikret.

Stk. 2. Entreprenøren hæfter ikke for driftstab, avancetab eller andet indirekte tab.

Mangelansvarets ophør

§ 36. Ved byggearbejder og anlægsarbejder i tilslutning hertil skal bygherrens krav mod entreprenøren som følge af mangler fremsættes senest 5 år efter arbejdets aflevering. Efter dette tidspunkt kan bygherren ikke rejse krav mod entreprenøren. Bestemmelserne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer finder ikke anvendelse i disse tilfælde.

Stk. 2. Bygherrens krav bevares dog for dele af arbejdet, for hvilke det gælder,

- 1) at entreprenøren har påtaget sig at indestå i længere tid,
- 2) at det ved afleveringen konstateres, at aftalt kvalitetssikring har svigtet væsentligt, eller
- 3) at der foreligger groft uforsvarligt forhold fra entreprenørens side.

Stk. 3. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i stk. 1 - ophører mangelsansvaret efter dansk rets almindelige regler, medmindre andet er fastsat i udbudsmaterialet. Hvis mangelsansvaret herefter ophører efter dansk rets almindelige regler, skal følgende gælde:

- 1) Reglen i § 6, stk. 3, om nedskrivning af sikkerheden ændres til, at sikkerheden ophører.
- 2) Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i § 10, stk. 4, om leverandøransvar.
- 3) Tidsrummet for afhjælpningspligt og -ret, jvf. § 32, stk. 1, ændres til 1 år.
- 4) Bestemmelsen i § 38 om 5-års eftersyn finder ikke anvendelse.

H. 1- og 5-års eftersyn

1-års eftersyn

- § 37. Bygherren indkalder entreprenøren til en gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest et år efter afleveringen.

5-års eftersyn

- § 38. Bygherren indkalder entreprenøren til en afsluttende gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest 30 arbejdsdage før udløbet af en periode på 5 år efter afleveringen, jvf. dog § 36, stk. 3, nr. 4.

- Stk. 2. Har bygherren ikke indkaldt som nævnt i stk. 1, kan entreprenøren indkalde bygherren til eftersynet. Indkaldelsen skal være skriftlig og ske med mindst 10 arbejdsdages varsel.

Fælles regler for eftersyn

- § 39. Indkaldelse til eftersyn ifølge §§ 37 og 38, stk. 1, skal være skriftlig og ske med højst 60 og mindst 20 arbejdsdages varsel.

- Stk. 2. I forbindelse med eftersyn udfærdiges et dokument (eftersynsprotokol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger.

- Stk. 3. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.

- Stk. 4. Hvis en part ikke er repræsenteret ved eftersynet, kan dette gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om eftersynets gennemførelse og om indholdet af eftersynsprotokollen.

I. Særligt om ophævelse

Bygherrens hæveret

- § 40. Bygherren kan - efter skriftligt påkrav til entreprenøren - hæve entrepriseaftalen

- 1) hvis der - uden ret til tidsfristforlængelse - foreligger en væsentlig forsinkelse fra entreprenørens side med hensyn til arbejdets udførelse, og forsinkelsen medfører betydelige ulemper for bygherren, eller
- 2) hvis der fra entreprenørens side i øvrigt foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for bygherren, medmindre dennes interesser er tilstrækkeligt tilgodeset på anden måde, f.eks. gennem adgangen til at standse udbetalingerne eller ved stillet sikkerhed, eller
- 3) hvis det udførte arbejde er af en sådan kvalitet, at bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke vil være i stand til at fuldføre arbejdet uden væsentlige mangler.

Entreprenørens hæveret

- § 41. Entreprenøren kan - efter skriftligt påkrav til bygherren - ved væsentlig forsinkelse hæve entrepriseaftalen i det tilfælde, der er nævnt i § 24, stk. 1, nr. 2, hvis bygherren ikke udfolder rimelige bestræbelser for at fremme arbejdet mest muligt.

- Stk. 2. Entreprenøren kan endvidere - efter skriftligt påkrav til bygherren - hæve entrepriseaftalen, hvis der fra bygherrens

side foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for entreprenøren. Aftalen kan dog ikke hæves, hvis entreprenørens interesser er tilstrækkeligt tilgodeset gennem adgangen til at standse arbejdet eller ved stillet sikkerhed.

*Konkurs, betalingsstandsning,
tvangsakkord m.v.*

- § 42. Ved en parts konkurs kan den anden part straks hæve aftalen, i det omfang konkurslovens regler ikke er til hinder derfor.
- Stk. 2. Hvis boet har ret til at indtræde i aftalen i medfør af konkurslovens regler, skal boet efter forespørgsel inden for en frist på 5 arbejdsdage give meddelelse om, hvorvidt det vil indtræde.
- Stk. 3. Reglen i stk. 1 gælder tillige ved en parts betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandling om tvangsakkord, eller partens økonomiske forhold i øvrigt viser sig at være således, at parten må antages at være ude af stand til at opfylde entrepriseaftalen. Hæveretten er dog betinget af, at parten ikke har stillet - eller på den anden parts opfordring ikke straks stiller - betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jvf. §§ 6 og 7.
- Stk. 4. Er en part et aktie- eller anpartsselskab, kan den anden part hæve entrepriseaftalen, hvis dette kræves opløst af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvis parten inden 10 arbejdsdage fra fremkomsten af et påkrav fra den anden part dokumenterer, at betingelserne for selskabets opløsning ikke er til stede, eller hvis parten stiller fuldstændig sikkerhed for aftalens opfyldelse.
- Stk. 5. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

En parts død

- § 43. Dør en part, og boet behandles som gældsfragælsesbo, finder bestemmelserne i § 42, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.
- Stk. 2. Ved anden bobehandlingsmåde end nævnt i stk. 1 er dødsboet og arvingerne berettiget til at indtræde i entrepriseaftalen, jvf. dog stk. 3. Det samme gælder partens ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo. Indtrædelsesretten er betinget af, at der enten er eller bliver stillet betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jvf. § 6 og 7.
- Stk. 3. Ved entreprenørens død er indtrædelsesretten tillige betinget af, at der udpeges en leder af arbejdet, som bygherren ikke kan fremsatte berettigede indvendinger imod. Er arbejdet af en sådan særlig karakter, at det som følge af entreprenørens død ikke kan forventes behørigt færdiggjort, kan indtræden ikke finde sted.
- Stk. 4. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

Fælles regler om ophævelse

- § 44. Ophævelse skal ske skriftligt.
- Stk. 2. Samtidig med ophævelsen skal den part, der hæver aftalen, sørge for, at der skriftligt indkaldes til en registreringsforretning (stadeforretning), der skal afholdes hurtigst muligt. Medmindre andet aftales, afholdes registreringsforretning dog tidligst 1 arbejdsdag efter indkaldelsesskrivelsens fremkomst.
- Stk. 3. Ved registreringsforretningen skal der udfærdiges et dokument (registreringsprotokol), der beskriver omfang og kvalitet af det udførte arbejde. Dokumentet underskrives af par-

ternes medmindre registreringen foretages af en syns- og skønsmand udmeldt af Voldgiftsnævnet, jvf. § 45.

- Stk. 4.* Hvis en part efter at være indvarslet ikke er repræsenteret ved registreringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om registreringens gennemførelse og om registreringsprotokollens indhold.
- Stk. 5.* Ved ophævelse fra bygherrens side er bygherren eller den, der færdiggør arbejdet på bygherrens vegne, berettiget til at benytte entreprenørens materialer og materiel, som befinder sig på pladsen, hvis fjernelse forinden arbejdets færdiggørelse vil påføre bygherren tab. Det samme gælder tegninger, beskrivelser og andet projektmateriale m.v. Der ydes sædvanligt vederlag for anvendelsen.
- Stk. 6.* Ved ophævelse fra den ene parts side er den anden part ansvarlig for det lidte tab efter dansk rets almindelige regler.

J. Tvister

Syn og skøn

Ad.§ 45.

§ 45. Hvis der i tilfælde af uoverensstemmelser mellem parterne eller for sikre bevisets stilling ønskes udmeldt syn og skøn, fremsættes begæring herom til Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed, København.

Stk. 1. Tvister berettiger ikke standsning eller forsinkelse af arbejdet.

Stk. 2. Begæringen skal ved fremsættelsen være ledsaget af:

- 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse parters adresse og telefonnummer,
- 2) en skriftlig fremstilling, hvori gives en kort redegørelse for sagen, og som indeholder de spørgsmål, hvorom skønsmandens erklæring ønskes (skønstemaet),
- 3) de dokumenter, der er af betydning for sagen,
- 4) eventuel angivelse af de ønskede tekniske kvalifikationer hos skønsmanden og
- 5) angivelse af, om forretningen mod betaling af et særligt gebyr ønskes fremmet som hastesag.

Stk. 3. Der udmeldes i almindelighed én skønsmand. Hvis Voldgiftsnævnet finder, at der er anledning dertil, kan der udmeldes to eller under ganske særlige omstændigheder flere skønsmand. Der skal ved afgørelsen heraf tages hensyn til parternes ønske.

Stk. 4. Nyt syn og skøn ved anden skønsmand kan kun finde sted, hvis Voldgiftsnævnet finder, at der er anledning dertil. Hvis begæring om voldgiftsbehandling af tvisten er indgivet, jvf. § 47, tager Voldgiftsretten stilling til fremsatte begæringer om supplerende syn og skøn eller nyt syn og skøn ved samme eller anden skønsmand.

Stk. 5. Den eller de, der har fremsat begæring om skønsforretningen, hæfter for udgifterne herved, herunder skønsmandens honorar, der fastsættes af Voldgiftsnævnet. Hvis tvisten eller en del deraf indbringes for Voldgiftsretten, tages udgiften og dens nødvendighed i betragtning ved fastsættelsen af sagsomkostninger. Voldgiftsretten fastsætter i så fald skønsmandens honorar.

Stk. 6. Når nærværende almindelige betingelser - eller tilsvarende betingelser - gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører m.v.), gælder bestemmelserne i stk. 1-5 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.

Stk. 7. For syn og skøn gælder de regler, som er fastsat af Vold-

giftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

*Sagkyndig beslutning om stillet
sikkerhed m.v.*

- § 46. På en parts begæring kan Voldgiftsnævnet udpege en sagkyndig til at træffe beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, jvf. § 6, stk. 6, og § 7, stk. 3, om berettigelsen af at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i tilfælde af parternes uenighed som nævnt i § 22, stk. 14.
- Stk. 2. Voldgiftsnævnet kan efter sagens karakter bestemme, at beslutningen skal træffes af flere sagkyndige.
- Stk. 3. Begæringen skal indeholde de oplysninger m.v., som fremgår af § 45, stk. 2. Kopi af begæringen fremsendes samtidig til den anden part i entrepriseaftalen.
- Stk. 4. Voldgiftsnævnet fastsætter en kort frist for modparten til at afgive et indlæg. Den sagkyndige kan - hvor der er særlig anledning dertil - give parterne adgang til at fremkomme med yderligere et indlæg inden udløbet af en kort frist, som den sagkyndige fastsætter. Efter udløbet af fristen træffer den sagkyndige snarest muligt og inden 15 arbejdsdage beslutning om, i hvilket omfang udbetalingskravet skønnes begrundet, og hvem der skal betale udgifterne, herunder den sagkyndiges honorar. Voldgiftsnævnet fastsætter størrelsen af honoraret.
- Stk. 5. Det kan i særlige tilfælde bestemmes, at udbetaling til private bygherrer og til entreprenører betinges af sikkerhedsstillelse. Den sagkyndige træffer i så fald bestemmelse om sikkerhedens art og omfang og om betingelserne for dens udbetaling eller ophør. Ved begæring om udbetaling af bygherrens sikkerhedsstillelse kan den sagkyndige i særlige tilfælde endvidere henvise entreprenøren til at anlægge voldgiftssag efter § 47.
- Stk. 6. Under ganske særlige omstændigheder kan Voldgiftsnævnet forlænge fristerne i stk. 4 med indtil 10 arbejdsdage.
- Stk. 7. Beløb, der omfattes af beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, skal udbetales senest 3 arbejdsdage efter, at parterne og garanten har fået skriftlig meddelelse om beslutningen.
- Stk. 8. For behandling af sager om sagkyndig beslutning gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

Voldgift

- § 47. Tvister mellem parterne afgøres af Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed, København, hvis afgørelser er endelige.
- Stk. 2. Sag for Voldgiftsretten anlægges ved indlevering af klageskrift, der stiles til Voldgiftsnævnet.
- Stk. 3. Klageskriftet skal indeholde:
- 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse arters adresse og telefonnummer,
 - 2) klagerens påstand samt en kort fremstilling af de kendsgerninger, hvorpå påstanden støttes, og
 - 3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig. Dokumenterne skal være vedlagt.
- Stk. 4. Voldgiftsretten består, jvf. dog stk. 5 og 6, dels af 1 medlem af Voldgiftsrettens præsidium, udpeget af præsidiets formand, dels af 2 sagkyndige, som efter sagens beskaffenhed udpeges af Voldgiftsnævnet for hvert enkelt tilfælde. Præsi-

diets formand kan bestemme, at en af suppleanterne i dette skal fungere som Voldgiftsrettens formand.

- Stk. 5.* Hvis en part begærer det, suppleres retten med yderligere 2 medlemmer af præsidiet eller dets suppleanter. De dermed forbundne merudgifter fordeles i forbindelse med Voldgiftsrettens afgørelse af spørgsmålet om sagsomkostninger. Det kan da bestemmes, at de udgifter, der er en følge af rettens supplerings, skal udredes af den part, der har rejst krav herom, når retten skønner, at det ikke var tilstrækkeligt begrundet at fremsatte kravet.
- Stk. 6.* Er parterne enige derom, kan Voldgiftsretten bestå alene af 1 medlem.
- Stk. 7.* For Voldgiftsrettens behandling af sagerne gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed. I øvrigt gælder lov om voldgift.
- Stk. 8.* Når nærværende almindelige betingelser - eller tilsvarende betingelser - gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører m.v.), gælder bestemmelserne i stk. 1-7 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.